

# KONJEREJEC

GLASILO KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA MARIBORSKO OBLAST

Dopise, naročil in reklamacije je pošiljati: Konjerejskemu društvu za Marib. oblast, Ivanjkovi haja 6krat letno Člani društva sprejemajo list brezplačno. Naročnina letno 20 Din. Cenik inseratov na zahtevo

Štev. 6.

Maribor, dne 15. decembra 1926.

Letnik III.

## K članku „Nekaj o ljutomerskih dirkačih“.

Cenjeni autor tega članka mi naj dovoli k njegovi razpravi nekaj pripomb, ki jih objavljam s tem pač zato tem lažjega srca, ker pričajo autorjeva izvajanja, da je prijatelj ljutomerske reje konj. Podajva si roke v skupnem stremljenju, da koristiva še nadalje tej reji, ki je dosegla že toliko važnost. Soglašava tudi v tem, da gledava v snu bodočnost Ljutomera kot nekako malo Normandijo. Da pa ne moremo tega nikoli, niti približno doseči, so vzroki sledeči:

1. Francoska vlada čuva Normandijo kot zenico v očesu, kot svojo ljubljenco, ki ji na eni strani doprinaša vsako žrtev že več kot pol stoletja na najracionalnejši način ter prireja v vsakem gnezdu visokodatirane dirke in turneje itd., na drugi strani pa krije svojo celotno potrebo po žrebcih te pasme pri tamošnjih konjerejih, kar tvori pač najizdatnejše pospeševanje in oploditev te reje.

2. Pri svoji kontinentalni legi ne bomo dosegli nikdar in nikoli normanskih mastnih paš, ki jih ustvarja morska klima, ki so porabne po leti in po zimi in ki ravno producirajo kosti in kaliber.

3. Dobra, obilna in hranilna paša — pa bodi kjerkoli — v prvih treh življenjskih mesecih je prvi in glavni pogoj za kostni razvoj. Radi tega bi se morala taka paša pri večini žrebet tudi upeljati. Da se je to v Ljutomeru že zgodilo ali da se bo v doglednem času, tega trditi ne more pač niti največji optimist v Ljutomeru, kjer pride od 300—400 paš potrebni eno- in dveletnih žrebet — da o triletnih sploh ne govorimo — v najboljšem slučaju 25—30 komadov na pašo za dobo 4 in pol meseca v žrebarni, ki je bila svoj čas nalašč za to ustvarjena. Dobra kvaliteta tamošnje krme je dala tudi povod za ustanovitev te žrebarne, ki pade v leto 1911. z uvedbo polebne paš. Leta 1913. je pa bil v tej žrebarni uveden že celotni obrat ter je imelo v njej prostora ca. 80—90 žrebet. Država jo je pa že spčetka podpirala z letno subvencijo 20.000 kron, čemur odgovarja v sedanjih valutah znesek 240.000 Din. Le deseti del te podpore bi zadrugo izdatno podprl, ne glede na strokovno nadzorstvo, ki bi ga mogla država potem izvajati.

Kljub vsem naporom je pa vsaka, pa tudi najmanjša taka podpora nedosegljiva, pač pa stavi zadruga samo v plemenilni dobi državi na razpolago hlev za 10 žrebcev in sicer hlev v taki formi, da so strokovnjaki ponovno označevali to plemenilno postajo kot najlepšo in najboljšo v celi Jugoslaviji.

Med 20 do 30 žrebeti celega rejnega okrožja pa ni najti ravno najboljših. Zakaj, o tem govoriti ni tukaj na mestu.

Če še dostavim, da je država nakupila doslej v cellem le 2 plemenska žrebca (Danka, očeta derby-zmagovalke Nadine in Pozora), sem — mislim — dovolj jasno označil, zakaj je najin skupni sen še bolj odaljen od uredničenja kot Normandija od Ljutomera.

Sedaj se pa pomudimo malo pri velikih in močnih kasaških žrebcih, ki jih gospod pisec članka želi.

Stara, tudi od autoritet priznana izkušnja nas uči, da se v 90 slučajih od 100 primerov podeduje kaliber po kobil, ne pa po žrebca. Zakaj je to tako, spada med podedovalne skrivnosti: Vendar je pa to dejstvo, v pričo katerega ne tvori niti Ljutomer izjeme. Tudi jaz lahko potrdim na podlagi tridesetletne izkušnje, da še nisem doživel v ljutomerskem okrožju od lahke kobile močnega produkta niti od najtežjega žrebca. Vsi produkti res velikega in močnega Feniksa od lahkih kobil, so ostali lahki; težko bi pa več našli med kasači težji kaliber kot so bili Ezerjo in tudi često rabljeni tuniški žrebci. Boreatella, Vandetta in Monte Christo, ki so se odlikovali s skoro »noriško« prsno širino.

Oglejte si le Koketko (od Ezerja), Salvo (od Boreatella); to so vsi prvovrstni konji, ki so pa ostali čisto lahki. Koketka pohaja obojestransko od močnih starišev; njeno žrebe od še jačjega Monte-Christa, je dražestno lepo, toda lahko kot pero.

Žrebeta pri letošnjem premovanju v Ljutomeru so bila v splošnem zelo dobra. Vsekakor pa ena ali dve lastovki še ne naredita poletja.

Dvoje najmanjših in najslabših žrebet pa je bilo od našega najjačjega žrebca Juriša.

Zakaj bi se moralo zahtevati ravno od kasačev več kalibra kot od drugih polkrvcov? In sicer od kasačev, ki so svojo sposobnost že dokazali.

Že več kot 25 let se postavljajo v Ljutomer vedno najmočnejši žrebci iz Radautza. Opozarjam na silne, stare Gidrane, Przedswite, na Noniusa in na gotovo širokega Bogdana. Je-li je njihov kaliber prešel splošno na potomce?

Dalje naj omenim, da smo vendar ravno to, kar pisec sedaj želi, že imeli; to sta bila francoska anglonormanca Bouton d'or in Britanicus. Prvi žrebec je bil 172 cm visok in silen; toda z izjemo dveh hčera, so bili njegovi produkti vsekakor večji, pa vse prej kot močni in harmonični, temveč le visokonožni. Uspeha in sposobnosti na dirkališču pa niso ti francoski kasači-potomci dosegli sploh nobenega.

Britanicus je bil na las podoben zelo mehkeemu Gidranu, vendar pa ni imel v nasprotju s pravim Gidranom nobene podedovalne sile. Njegova žrebeta niso postala na ljutomerskih tleh nič jačja kot druga in tudi ni mogel nobeden Britanicovih potomcev nikoli nastopiti na dirkališču.

Najboljša poskušnja za plemenskega žrebca je pač to, da zapusti družino. Koliko hrupa so takrat dvignili konjerejci radi dveh novih, velikih francozov! Danes

imamo kvečjemu še dve do tri kobile, ki pohajajo od Bouton d'ora, vse drugo je kot brezpomembno pozabljeno in izginilo.

Primerjajmo s tem že dolgo časa dalje živeče in cvetoče familije Radautz, Toni, Nameless, Vaselin in Feniks! Najsposobnejše matere ostanejo in ustanove familije, druge izginejo. Samo, da stanejo ti eksperimenti, ki se kljub neuspehom vedno ponavljajo, državo mnogo denarja, konjerejca pa tudi denarja in zgubljenega časa.

Brez imenovanih faktorjev, ki so široke, močne matere, vzreja na prostem z dovolj ovsu, ne bomo dosegli od gospoda pisca zaželjenega kalibra, pa če uporabljamo kakoršnekoli žrebce. Naš ljutomerski konj dobiva mogoče nekaj ovsu v prvih 6 mesecih in potem tri tedne pred dirko.

Odkod pa bi tudi vzeli oves? Pogled na tamošnja polja izkazuje kvečjemu 10% ovsu. V tem ravno tiči edinstvena dobrota ljutomeržana, da postane tako dober in trd kljub temu, da ga nepravilno krmijo in po navadi tudi slabo vzrejajo. Če kobila ob ravno tako minimalnem ovsu kot minimalni paši v mladosti izkaže v distančni dirki preko 18 km (leto 1922 Maribor) povprečni kilometerski čas 2 minuti in tako prekosi do takrat obstoječi dunajski rekord preko 10 km, je pač jasno dovolj, kakšno kri imamo. Isto moramo reči, če se spomnimo, da je Kokotka dobila v Zagrebu več dirk in naredila od tod v dveh dneh 130 km v Maribor ter zmagala zopet v nadaljnjih 3 dirkah; isto tudi, ko je Nadina prinesla domov jugoslovanski derby. To so lastnosti, ki usposobljajo konja tudi za državne vojaške konje; najbolje pač priča čim dalje tem večje nakupovanje teh konj za vojaške svrhe, kako zelo je ljutomerski konj cenjen radi njegovih sposobnosti.

Imel sem večkrat priliko slišati mnenja vojaških izvedencev: Ljutomerske remonte zadovoljujejo tako zelo, da kupujejo celo častniki svoje konje vedno bolj tam, da, poslali so jih celo v Italijo kot skakače. Oficirski krogi omenjajo pohvalno tudi odlično dragoceni temperament ameriško vzrejenih konj. To je tudi vzrok, da tudi taki konjerejci, ki ne obiščejo nikoli dirkališča, redno hodijo k dirkalnim žrebcom — kasačem. Množeče se asentacije in tudi večje povpraševanje je povzročilo, da je bilo letos na ljutomerski plemenitni postaji zaskočeno preko 300 kobil proti komaj 100 v prejšnjem letu.

Obrnimo se pa sedaj k takozvanemu avstrijskemu primeru, Res je, da kupujejo sedaj tam za podeželsko rejo posebno močne anglonormanske žrebce kot takozvane kasače. Da bi pa bil pravi kasač, tega nam ne verjame niti sam žrebec.

Razun tega so tudi kupili nekaj francoskih tekačev, ki so dokazali sposobnost.

Prvi imajo le sledove kasaške krvi, sami so pa brez dokazov sposobnosti in za rejo komaj boljši ko n. pr. Oldenburžani, s katerimi so imeli v Avstriji, posebno na Koroškem, tako slabe skušnje, da so jih že davno opustili. V Lasseeskem reinem okolišju (Nižje Avstrijsko) se goje že dolgo časa posebno močni takozvani francoski kasaški žrebci, večinoma brez sposobnosti in brez sposobnega potomstva. Posledica je, da dirkalno društvo v Lasseeu že dolgo več ne eksistira in da še do sedaj ni bilo konja iz Lasseeja, ki bi bil na kakem dirkališču (razun v Lasseeu) konkuriral, kaj pa šele zmagal.

Nasprotno pa naši ljutomeržani tekajo v Zagrebu, Mariboru, Varaždinu, Čakovcu, Bledu, Gradcu in Du-

naju ter na Zg. Avstrijskem, nosijo ven svoj dober glas in donašajo denar nazaj. Pogled v seznam dobitkov:

Mesud (eksportiran)	Din	130.000.—
Kokottka	Din	55.000.—
Nadina	Din	40.000.—
Pina	Din	31.000.—
Sava	Din	21.000.—
Buffa	Din	11.000.—
Dragolina	Din	7.000.—
Pređa	Din	13.000.—
Poldek	Din	10.000.—
Nigra	Din	14.000.—
Orel	Din	19.500.—
Pozor	Din	16.600.—
Sokol	Din	15.800.—
Maček	Din	6.000.—

Po sedanjem približnem stanju (leto 1926 še ni zaključeno) znaša vsota dobitkov naših ljutomercev tekom ca. 8 let daleč preko pol milijona Din.

Tako stoje stvari pri nas. Imamo li vzrok biti nezadovoljni? Posebno priljubljeni pa — izgleda — da niso ti takozvani »francozi« nit v Avstriji oz. v tamošnji podeželski reji; kajti iz plemenitnega izkaza, ki ga imam pred seboj, povzamem, da je Fulton, velikan po jakosti in preko 17 pesti visok, zaskočil preteklo leto v Lasseeju 8 kobil in lani importirani zelo močni Thor tudi samo 8 ter približno tako dalje. Nakupovati tekače, ki ne izkazujejo nobene čiste krvne linije in razun tega nobene sposobnosti, ima ravno tako malo smisla, kot svoječasni državni nakup Loustic-sinov od mrzlokrvnih mater, ki niso mogli obstojati v Ljutomeru — hvala bogu — več kot leto dni in se jih opravičeno ni poslužil noben rejec kasačev.

Francoski kasaški žrebci izrednega kalibra in dirkaških sposobnosti kot je bil n. pr. Loustic, imajo danes v Franciji cene, ki jih državna uprava ne bo plačala nikdar in nikoli. Ne imelo bi pa tudi čisto nobenega smisla, ker se dobi ista kvaliteta v Avstriji za tretjino cene in bi se jakost pri sedanjem kalibru kobil in pri dosedanjih vzrejnih razmerah ravno tako malo poddovajala kot drugod. Statistično bodi k temu omenjeno, da pride od celotne vsote pol milijona Din nič več kot 4000 Din povprečno na 4 Lousticovne produkte, kljub temu, da je imel Loustic celo rekord 1 : 25.

Omogočenje nabave jakih kasaških kobil, krmiljenje z ovsom od zgodnje mladosti in oživljenje žrebarne na ta način, da bi prišlo tja celoletno 70 do 80 žrebet, bi bila edina pot do večjega kalibra. Če potrebuje pravilnost dejstva, da ne dajo žrebci kalibra, še nadaljnega dokaza, naj pokažem na splošno znano rejno metodo Angležev, s katero so ustvarili dragocenega težkega lovskega konja, ki ga imenujejo pri nas mapačno irlandca; ta izkazuje z ženske strani manj ali bolj težko angleško mrzlo kri, od očetovske strani pa pohaja brez izjeme le od angleškega polnokrvca.

Le nekaj besed še o žrebcu Princu Dillonu, ki ga gospod pisec obsoja. Ne oporekam, da ima ta žrebec nekaj zunanjih pogreškov, kakor malo mere v pasu in nelepno nastavo vratu. Svoj čas je bil kupljen za zelo zmerno razpoložljivo ceno radi njegove prvovrstne krvne linije in njegove izvrstne sposobnosti. Prva naloga vsakega plemenskega žrebca je pač ugodno poddovanje. Tukaj ima statistika besedo in to tembolj, ker je prišlo le zelo malo naših dobrih kobil k Dillonu. Kar se tiče sposobnosti produktov, sta naša dva najhitrejša letošnja triletna konja ravno Dillonova pro-

dukta Lovca in Princa. Zadnja z 1 : 46, kljub prevelikim naporom na mnogih dirkah.

Kar se pa tiče eksterijera produktov tega žrebca, bodi omenjeno sledeče: Za jubilejsko razstavo leta 1925 so bili vnaprej izbrani od čisto nepristranske komisije, kakor kasači, tako tudi polkrvci in med dveletnimi kobilami obeh rejnih smeri je bilo med 10 najlepšimi v okraju, 6 produktov Dillona, ki so izvojevali nato pred tozadevnim posebnim razstavnim razsodiščem I., II., III. in V. ceno v razredu. Tudi v enoletnem razredu je bila Dillonova potomka zmagovalka. Več pač ne moremo zahtevati od podedovalne sile žrebca. Da so si pa naši ljutomerski konji ustanovili dober glas tudi izven ožjih domačih mej s svojim eksterijerjem — ne glede na njihove dokaze sposobnosti — dokazuje osvojitve 1., 2. in 4. mesta v splošni konkurenci za lepo zunanost triletnih kasaških kobil iz cele takratne monarhije na Dunaju leta 1918., kjer je bilo na ta način nadkriljeno vse obstoječe. Isto se je zgodilo leto prej, ko je kobila Wora med 59 konkurenti na Dunaju, osvojila 4. mesto. Istotako je tudi znano, da je letos na jesenskem sejmu v Ljubljani zasedlo 6 ljutomerskih kobil mesta 1—6 v toplokrvnem razredu.

Na teh uspehih hočemo zidati naprej in varno iskati svoj blagor v nadaljni gojitvi plemenitosti in sposobnosti, kar tudi lahko dosežemo v ljutomerskih razmerah. Pri tem bomo gotovo po možnosti tudi skušali ojačati kaliber z zgoraj omenjenimi primernimi sredstvi. Zato potrebujemo pred vsem sredstev, ki bi naredila iz žrebarne to, kar bi ta naj bila, sredstev, ki bi v 10—15 letih ne dosegla izdatkov za enega francoskega kasaškega žrebca z dirkaškimi uspehi.

Alfred Rohsmanit.

## Hromota žrebet.

Menda je malo konjerejcev, ki bi ne poznali tako zvanega mrtvouda ali hromote žrebet (Fohlenlähme). Tisti, ki jo poznajo bližje iz lastne izkušnje, se je upravičeno boje, kajti oni dobro vedo, da so žrebeta, ki za to boleznijo obole, za nje izgubljena, če ne priteče večš strokovnjak takoj na pomoč.

Kar ne pogine začasa bolezn, pa ostane po navadi trajno ohromelo in pohabljeno. Ti pohabljeni so takozvani zibači (Kreuzwackler).

Obolela žrebeta ostanejo kljub skrbni negi in dobri hrani v rasti zaostala in krčljava, z zateklinami v členkih, hroma in se pozibavajo v križu. Vsled tega jih označujemo z zgoraj navedenim izrazom »zibači«.

Četudi taka žrebeta dorastejo in se bolezenski znaki, kakor oteklina na nogah in ohromelost v križu več ali manj izgube, ostanejo taki konji vseeno za redni posel neporabni in nimajo običajno večje vrednosti kot klavni konji.

Da je ta bolezen med žrebeti naših konjerejcev močno razširjena, nam pričajo tisoči in tisoči žrebet in konj, ki jih izvažamo vsako leto kot klavne konje v Avstrijo in ki so pohabljeni večinoma po tej bolezni.

Splošna statistika nam pove, da oboli za njo 15 do 20% vseh žrebet, od obolelih jih pa pogine 65 do 75 od sto.

Ni težko preračunati koliko škode prizadeva ta bolezen našim konjerejcem, posebno, če pomislimo, da obole za njo po večini žrebeta krepkih ter zdravih kobil,

ki so krmljene z močno hranljivo hrano. Žrebeta takih kobil bi bila tudi prvovrsten zarod, seveda, če bi ostala zdrava.

Zanimivo in važno je torej za našega konjerejca, da to škodljivko prvič pozna, drugič da ve, kako se je očuva in končno, da tudi izve, kako se bolezen zdravi.

Hromota žrebet je bolezen, ki se pojavlja v prvih dneh, najkasneje mesec dni po porodu in je neke vrste zastrupljenje krvi z različnimi glivicami, bakterijami. So pa tudi slučajni, da je pri okuženju udeležena le ena vrsta bakterij.

Najčešče najdemo kot povzročitelje te bolezni takozvano paratufus-abortus skupino bakterij; razun tega pa tudi bacile »koli« in bakterije, ki se imenujejo z latinskim imenom »bacterium pyosepticum viscosum equi«. Soudeleženi pa so tudi navadni bacili gnojenja.

Ena ali več vrst teh glivic vderejo v žrebečjo kri po nezaceljenem popku. To se zgodi takoj po porodu ali pa kmalu potem, včasih pa celo pred porodom še v maternici; taka žrebeta pridejo potem takem že okužena na svet.

Bolezen prične z visoko mrzlico žrebeta, ki dobiva zmanjšan tek, je potrto in pogosto poležava.

Popek sploh ne zaceli ali pa čeli le počasi, je zatečen in se gnoji. Kmalu zatem nastopijo vnetja v členkih nog, posebno v spodnjih členkih, pa tudi v skočnih členkih in v kolenu. Ti sklepi so močno zatekli, vroči, napeti, boleči ter povzročajo močno šepanje.

K temu se pridružijo včasih še komplikacije v obliki pljučnega katarja in otežkočenega dihanja ali pa v obliki smrdeče driske. Včasih se vnamejo tudi oči in možganske mreže. Opažajo se tudi krči in delna ohromelost.

Obolelo žrebe pogine v slučaju jake okužbe že po nekaj dneh ali pa hira dalj časa. Če ne pogine, ostane ponavadi pohabljeno in vsled tega za redno uporabo nesposobno, kakor je omenjeno že spočetka.

Kako pa se bolezn očuvamo in preprečimo, da sploh ne nastopi?

Važno je vedeti, da igra veliko ulogo ne le okužba sama z zgoraj navedenimi bakterijami, temveč tudi, menda istotako konstitucija kobile. Izkušnja namreč uči, kakor uvodoma omenjeno, da obole za to boleznijo ponavadi žrebeta, katerih matere so zdrave in krepke ter hranjene z jako hranljivo krmo. Če kobile razun tega še v hlevu mirujejo in se le malo pregibljujejo, je živahna prebava in izmena sokov ovirana, radi tega so take kobile bolj sprejemljive za vsako infekcijo.

Iz tega sledi, da je treba pravilno urediti v prvi vrsti prehrano visoko brejih kobil. Krmiti jih moramo le z ovsom in sečnico ter s senom v običajnih, zmernih množinah, prekrmljenja se je treba izogniti na vsak način. Da ostane prebava živa in krepka, moramo uporabljati breje kobile za zmerno delo tik do poroda. Hlev pa, kjer kobila povrgava, mora biti čist, zračen in prostoren.

Takoj, ko se žrebe povrže, mu je treba namazati popek s čistim lesnim katranom, da se tako prepreči infekcija od popkove rane.

Če oboli še sesajoče žrebe, ga moramo hraniti s centrifugiranim in prekuhanim mlekom, ki mu pridamo nekaj sladkorja.

Če pa moramo žrebe predčasno iz enega ali drugega vzroka odstraniti, je najbolje, da ga hranimo s posnetim in prekuhanim kravjim mlekom in sicer do starosti 14 dni 5krat dnevno po 1 liter, nato pa po 1 in pol

litra. Pozneje začnemo pridavati malo zdrobljenega ovsa in dobrega sena v nizkih jasljih; zelo dobra je tudi močnata in ovsena juha.

Pri takem načinu krmljenja se dobro razvijajo celo obolela žrebeta in nikakor ne zaostajajo v rasti.

To je nekaj navodil, kako se boleznj obranimo, da sploh ne nastopi.

Dostikrat pa vsa opreznost nič ne pomaga; konjerejec je posebno v onih slučajih brez moči, ko se žrebe inficira še pred porodom, v materinem telesu. Dostikrat pa odloča tudi nesrečen slučaj, da se bolezen pojavi.

Kaj je konjerejcu storiti v tem slučaju?

Spočetka navedene slabe posledice boleznj ostanejo po navadi le, če boleznj pravočasno ne ugotoviš in vsled tega ne ukreneš takoj potrebnih korakov, če jo zanemariš ali pa sploh ne zdraviš. Če pa pokličeš pravočasno živinozdravnika, se da bolezen v kratkem času popolnoma izlečiti ter z malim trudom in z razmeroma majhnimi stroški. Živinozdravniška veda, ki je zlasti zadnja desetletja nepričakovano napredovala, kakor splošna medicina, ne stoji križem rok niti pri tej boleznj.

Seveda ne pomaga vsa veda in večnost strokovnjaka nič tam, kjer je vse zamujeno; če se bolezen že preveč razpase in uniči mladi, nežni organizem, ni več pomoči.

Zdravljenje se vrši za vsak primer drugače. Katero je v danem slučaju najprikladnejše, more presoditi le izkušen živinozdravnik.

Vnetje popka in oteklina v členkih se zdravijo po splošnih kirurških načelih, proti splošni krvni okužbi se pa borimo z zdravili, ki jih vbrizgavamo ponavadi v krvne žile in s katerimi uničujemo bacile, ki povzročajo bolezen. Eno takih zelo uspešnih zdravil je takozvani »Introcid«.

Z uspehom se uporablja zlasti proti ohromelosti žrebet specifični serum, t. j. sokrvca živali, ki so to bolezen prebolele; ona vsebujejo protistrupe proti njej.

V najnovejši dobi se preizkuša nov način zdravljenja hromote žrebet s prelivanjem matrne krvi v žrebetne žile, v nekaterih slučajih je uspeh presenetljiv in posebno tam izvrsten, kjer se ga uporablja pravočasno, t. j. v početku boleznj, ker jo kratkomalo izbriše.

Lepe uspehe zaznamuje tudi lečenje s takozvanimi proteini ali beljančevino, ki se uveljavlja tudi šele zadnji čas v medicini bolj in bolj. Imenujem naj le takozvani »Caseosan« in »Caseosna«, je pa še mnogo drugih.

Prevelik strah pred to boleznijo ni torej upravičen, ker se je moremo izogibati z gotovo previdnostjo; kjer pa to ni nikakor mogoče, pa imamo sredstva, ki odstranijo njene, za gospodarstvo tako kvarne posledice.

Veble, drž. veterinar.

## Skromnost konja.

Pri presoji konja ne omenjamo njegove skromnosti glede na zahteve, ki jih stavlja na prehrano, nego in vzdrževanje, kot posebno vrline. In vendar je svetovna vojna pokazala, da tudi o tej lastnosti upravičeno spregovorimo par besedi.

Brezdovmno je ravno obilna krma nam ustvarila najplemenitejše pasme predvojne dobe. In to naj tudi v bodoče ostane. Kljub temu pa smatramo za umestno, da se ozira naš konjerejec pri odbiri pasme, kakor pojedine plemenske živali za svojega gospodarskega konja tudi na njih skromnost, če ravno bi pri tem moda in današnje stremljenje po visokem konju malo škode utrpeli. Gospodarski moment nam mora biti glavna smernica v današnji konjereji.

Sodba vseh strokovnjakov, antantnih kakor onih centralnih velesil svetovne vojne je edina v tem, da je manjši tip konja bolj izdržal vse napore in pomanjkanje v vojni, kakor veliki konj. Ruski veterinar, ki je v početku vojne služboval v gardnem polku konjenice pripoveduje, kako so žlahtni konji njegovega regimenta bolehal na koliki vsled neobičajne prehrane, in na raznih kužnih, kakor drugih boleznih vsled nezadostne nege in slabih bivališč. V kratkem času je ostal konjeniški polk brez konj. Premeščen v neki sibirski, vladivostovski artilerijski polk, ki je imel male, 140 cm visoke, mandžurske in mongolske konje, pa isti veterinar ni imel nikakega posla. Kljub temu, da so bili konji leto in dan na prostem, izpostavljeni vsem vremenskim neprilikam, se hranili večinoma s slamo in le redkokdaj dobili malo ovsa, so ostali zdravi, vedno dela zmožni in prožni. Tako, da jih je celo težka artilerija uporabljala za prevoz svojih topov.

Še ostreje sodi Francoz (de Robieu) o vojnem konju. »Bridka resnica je, da vojaški konj cheval d'armes francoske armade, odgojen iz angleškega polnokrvca, ni ustvarjen za vojno, ki zahteva vztrajnosti in skromnosti od vsakega bitja.« Znameniti francoski general zopet pravi: »kruta toda resnična je trditev, da so skoro brez izjeme prestali umik Francozov iz Belgije le mali Bretoni in konji iz Šampanje, ki imajo dosti arabske krvi. Isto se je godilo srbski vojski na njenem umiku skozi Albanijo, kjer je izgubila skoro vse plemenitejše konje in le skromni domači, prilagodeni na grudo, so vse napore vzdržali.«

Orientalški konj prednjači namreč, kar se skromnosti tiče, pred drugimi pasmami. Že stari Iranci so pri konju više cenili prostoren in reden korak, kakor veliko brzino, še više pa njegovo skromnost glede prehrane in napajanja. Od Beduinov se pripoveduje, da se jim je neki žrebec, ki je utekel od svoje črede ter več let begal po neplodni puščavi, tako priljubil, da so zastavili vse sile, da istega zopet vlove ter z njim oplode svoje kobile. Na ta način je bajte nastalo odporno in v vsakem oziru skromno Koheilau-pleme.

Jasno je sicer, da je skromnost lastnost, ki se ne da od danes do jutri spraviti v sklad z drugimi lastnostmi, ki jih zahtevamo od modernega konja, vendar je umestno, da jo naš konjerejec, ki dostikrat ne živi v izobilju, upošteva.

SI.

## Čemu merimo pri konju piščal.

Običajno merimo pri konjih višino, opasje in obseg piščali ali golenice. Mere drugih dimenzij, kakor širina prs, dolžina križa, bicljev, razni koti v katerih se stikajo posamezne kosti okostja v oklepe, so istotako važne za presojo konja, vendar nje ugotovimo oziro-

ma ocenimo s prostim očesom brez nadaljnjih pripomočkov, brez mere. Od prvo imenovanih treh mer se mi vidi ona piščali najvažnejša. Natančna višina konja v centimetrih nam je le potrebna, če iščemo par k drugemu konju. Opasje ali globino konja presodimo precej točno tudi brez merjenja. Pri merjenju piščali je pa vsak centimeter velike važnosti. Pri splošni zahtevi po jačjem konju i to pri gospodarskem, kakor vojaškem, popolnoma upravičeno zahtevamo jačje, močnejše razvite okončine, zlasti piščali (kosti, kakor kite). Pri tem seveda ne mislimo, da bi morala biti noga nenaravno stebrasta in okorna, a pri vseh pasmah, bodisi toplo- ali mrzlokrvnih, so nam pri sličnih drugih okolnostih in svojstvih, konji z močno razbito piščaljo ljubši, kot oni s srnastimi nogami.

Kar se tiče merjenja piščali ne ugotovimo z istim jakosti kosti-piščali (anatomsko izraženo prednje glavne stopalnice) same, marveč obseg noge pod prednjim kolonom. Ta mera zavisi naravno od debeline kože, jakosti kosti in kite, ter od načina, kako poteka kitapogibaljka ob kosti. Jakost in debelina kosti sami na sebi tudi nista merodajni za trpežnost in vztrajnost noge, kost-piščal se redkokdaj stare in še redkeje boleha če izvzamemo razne kostne izrastke na teh mestih, povzročene največ po zunanjih vplivih. Znano pa je, da je pod kolonom stisnjena noga, pri kateri so kite takorekoč prilepljene na kost in neizrazite, slaba in malo trpežna. Iz tega sledi, da si želimo močno razvito prednjo piščal v splošnem pomenu besede, pri kateri je pravilna lega in zdravo ohranjene kite, glavna zahteva.

Vešče oko poznavalca brezdvomno tudi brez mere dokaj točno ugotovi obseg piščali. Istotako ne bo kupec zavrnil konja, če mu drugače odgovarja, ako je mera pokazala pol centimetra manj, kakor je on cenil. In vendar je merjenje piščali umestno zlasti pri nabavi plemenske živine.

Pri raznih mrzlokrvnih pasmah povzroči močno obraščena noga, da precenimo njen pravi obseg. Pri belgijskih žrebcih odebeli pogosto v starejši dobi koža na tem mestu, tako da izgleda noga močnejša, kot je v resnici, dasi moramo ravno pri teh pasmah zahtevati močne noge. Tudi, če človek istočasno opazuje več toplokrvcev naenkrat, celo čredo in to izenačenih živali, se mu vidijo noge zadovoljive. Pri matančnejšem opazovanju posameznega izmed teh konj, pa zapazimo nedostatke in hibe v tem pogledu. Dogodi se pa tudi nasprotno, da mera več pokaže, kot je cenilo oko. Tako je mera še prilično povoljna, če je kost spredaj dovolj močno razvita, kita pa nanjo prilepljena in ne izrazita. Kljub temu pa ne moremo take noge priporočati.

Iz teh razlogov je merjenje piščali važno, ne more in ne sme pa nikdar biti samo merodajno za presojo kakovosti noge.

Poprečno zahtevamo od doraslih žrebcev-plemenjakov mrzlokrvnih pasem 24—25 cm, od belgijscev malo več kot od noričanov, od toplokrvcev pa 21—22 cm obsega piščali.

Šl.

## U. razstava plemenskih konj na ljubljanskem velesejmu.

V okviru ljubljanskega velesejma se je tudi letos priredila razstava konj, na katero so poslali konjerejci iz vse Slovenije najbolj izbrani material. Razstava

konj se je vršila letos ob času »Pokrajinske razstave« na velesejmu, ki ima pokazati v prvi vrsti produkte našega kmetijstva.

Za razstavo konj sta zbrali konjerejski društvi v ljubljanski in mariborski oblasti ob priliki premovanj najboljši material in dajali lastnikom dovoljenja za razstavo njihovih konj. Vsled strogega postopanja teh komisij se je posrečilo razstaviti na razstavi res tak material, ki je pokazal stanje sedanje konjereje v povsem ugodni luči. Na razstavo so pripeljali naši živinorejci tudi iz zelo oddaljenih krajev in če bi bilo še več sredstev v to svrhu na razpolago, bil bi lahko videl na tej razstavi konje iz vseh važnejših konjerejskih okolišev. Čeprav ni bila razstava povsem popolna, vendar pa lahko rečemo, da so se videli na tej razstavi vsi tipi našega konjarstva in, da so se razstavile take živali, katere bi lahko povsod pokazali.

Razstavo samo je obiskalo zelo mnogo občinstva in k njeni otvoritvi sta prišla gospod minister za poljoprivredo Ivan Pucelj in gospod veliki župan dr. Baltič. V ocenjevalni komisiji so bili gospodje: Franc Zupančič, predsednik Konjerejskega društva za ljubljansko oblast, Fric Zemljič kot zastopnik Konjerejskega društva za mariborsko oblast, konjički podpolkovnik Milan Zajc, Ivan Ažman in Franc Molj, odbornika Konjerejskega društva za ljubljansko oblast in Stanko Gostič, upravitelj drž. žrebčarne.

Kot najlepše v prvi skupini (kobile z žrebeti a) toplokrvne) so dobile I. nagrado kobila podporočnika Joakima Žitnika, II. nagrado kobila grajščine Fužin pri Ljubljani; razentega so bile obdarovane z diplomami in nagradami še 4 toplokrvne kobile. V isti skupini b) mrzlokrvne kobile z žrebeti se je priznalo I. darilo g. Alojziju Janžekoviču iz Sterjancev, II. darilo gosp. Antonu Hafnerju iz Žabnice. Razentega se je priznalo v tej skupini še 12 daril in 2 prigona raznim konjerejcem. V drugi skupini plemenske skupine brez žrebet sta dobili I. darilo ameriška dirkačica gospoda Marka Makovca iz Lukavcevi, drugo darilo angleška polkrvka kapetana gosp. Radomira Stojanoviča iz Ljubljane. Razentega je prejelo še 11 konjerejcev nagrade. V tretji skupini (4letne žrebice) sta dobili ministerijalno diplomu in I. nagrado žrebica gosp. Jožeta Strojine iz Ostroga, II. darilo žrebica ge Marije Lenarčič iz Bresta, razentega se je priznalo v tej skupini še 7 nagrad. — V IV. skupini (3letne žrebice) I. nagrado in ministerijalno diplomu Marko Makovec, II. nagrado in diplomu Fran Brumen in Gorenjih Krapij, poleg tega se je priznalo še 18 nagrad. — V V. skupini (2letne žrebice) so dobili priznanja: I. darilo gosp. Fran Torič iz Franjkovcev, II. darilo gosp. Fran Škerget iz Središča in 11 nagrad, med temi dve z diplomami. — V VI. skupini (1letne žrebice) I. darilo z diplomu gosp. Franu Petku iz Šamošanov in II. gosp. Franu Golraju iz Vokla na Gorenjskem. Poleg tega se je podelilo še 6 nagrad ostalim konjerejcem. — V VII. skupini (žrebički) I. darilo in diploma gosp. kapetanu Radu Stojanoviču iz Ljubljane, II. in diploma gosp. poručniku Kornelu Konjoviču iz Maribora. V tej skupini se je razdelilo še 7 nagrad. V VIII. skupini (gospodarski konji) I. darilo in diploma puk. Milisavu Antonijeviču iz Ljubljane, II. darilo in diploma Mihaelu Dimniku iz Jarš, III. darilo in diploma podporučniku Božidaru Okornu iz Ljubljane in IV. g. Franu Sitarju iz Stožic.

Splošno pozornost so vzbujali žrebci državne žrebčarne na Selu in državni žrebci v zasebni oskrbi. Nagrad v denarju se je razdelilo skupno 12.010 Din. — Na splošno se lahko trdi, da so bili konji iz ljutomer-

skega okraja pripoznani za prvovrstne, v drugi vrsti iz šentjernejskega, ormoškega in kranjskega okraja, častno je bila zastopana tudi ljubljanska okolica.

Černé.

## Znaki nonius-plemena.

Glavni odgajivači noniusa so na Ogrskem, kjer je to plemo nastalo, srednji in manjši kmetovalci in ne veleposestniki. Predvsem so bili švalbski napeljeniki, ki so se oprijeli tega konja, ker jim je bil potreben pri intenzivnejšem obdelovanju njihovega polja s stroji. Madžarski kmet je od prirode bolj navezan na lažjega brzonogega konja, vendar je tudi ta začel gojiti noniusa pod pritiskom poljoprivrednih prilik. Slične smerice so merodajne tudi za našega konjerejca, zlasti v pasemsko mešanih okoliših, kjer imajo težjo zemljo obdelovati, v kolikor mu ni na razpolago mrzlokrven konj.

Noniuse delimo v tri razrede ali tipe: težki tip noniusa — sličen normancu iz katerega je nastal — je pravi tip toplokrvnega gospodarskega, kmečkega konja. Glava mu je težka, ponajveč v čelu izbočena, vrat močan, širok, pri tem pa dovolj dolg, viher dobro razvit. Gornja črta pri noniusu je po večini dobra, križ sem in tja malo pobiť. Prsa so globoka in široka, okončine močne. Zlasti dobro so razvita prednja kolena in skočni členi, piščali so zadovoljive, do 22 cm obsega. Primerno velika kopita so dobre kakovosti.

Hod je prostoren. Zadnje noge pa so pogosto malo sabljaste, toda tudi tej napaki se lahko odpomore s smotreno plemensko odbiro. Veliki nonius dosega višino do 170 cm ter napravi vtis malo težkega, neokretnega konja, a je kljub temu primeroma dober v trahu. V kobilarni v **Mezehegješu** so morale plemenice napraviti, predno so jih uvrstili med kobilarniške plemenske kobile, pot 20 km v eni uri, in to v paru s tovornim vozom.

Malo lažji od tega je srednje težak nonius. Nastal je s križanjem težkega noniusa s čistokrvnimi angleži. Dosega višino do 168 cm. Po svoji zunanosti spominja na spredaj opisani tip, je pa v celoti lažji, hitrejši, njegove linije prikupljivejše za oko, tako, da odgovarjajo boljši eksemplari tega tipa bolj težkemu kočijškemu kot gospodarskemu konju, dasi so za vsako delo zelo uporabni.

Načlažje konje tega plemena pod 166 cm mere, kjer je križanje in primes čiste krvi še dalje šlo, označujemo kot male, lahke noniuse. Ti nimajo več dosti sličnosti in sorodnosti s pravim, izrazitim noniusom, marveč so močno razviti, zelo vztrajni in hitri polkrvci, z 20—21 cm piščali.

Ti konji so bili zlasti priljubljeni kot artilerijski ali pa kot konji za ježo pri konjenici. Medtem ko so se težki noniusi vpregali pred topove in težke pionirske vozove.

Enako uporaben za vse posle, ki jih ima opraviti naš srednji kmetovalec, hvaležno blago za konjske seje, si je priboril nonius v naši državi precej tal, tako predvsem v sosedni Hrvatski, kamor hodijo tudi naši konjski prekupci po njega.

## Konjereja v Južni Srbiji.

Konjereja v južnih delih naše kraljevine ni še na isti stopinji in tako urejena, kot bi bilo želeti. In ni čuda temu. Zadnja desetletja je tu divjala krvava vojna, prej pa je zemlja trpela pod turškimi vpadi, narod sam pa je jadikoval pod turškim jammom. Da pod takimi pogoji ni trpel samo vsak napredek kulture, marveč tudi vse panoge gospodarstva in kmetijstva, je jasno.

Dolgotrajne vojne niso samo ovirale vsak razvoj v konjereji, marveč so krčile število konj, da ne govorim o njih zlem vplivu na kakovost konjskega materiala. Po ujedinjenju je bilo potrebno, da država zaceli te rane in vrzeli, ki jih je zadal čas tem pokrajinam. Razdelila je velik del nemških reparacijskih konj med narod. Toda ti so nadomestili le delno prepotrebno delovno živino, plemenske pa niso mogli, ker niso odgovarjali domači podlagi in tukajšnjim konjerejskim zahtevam.

Nenavajeni na krajevne, vremenske in terenske razmere jih je precejšen del tudi poginil. Nastala je živa potreba po nadomestilu plemenske živine in država ima dosti posla, da po svoji moči in razpoložljivih sredstvih popravi zamujeno.

Potrebno pa bo tudi žrtev od strani naroda, predvsem pa njegova duševna probuda in pa prosveta. V to svrhu je treba odposlati v te kraje najboljše ljudi, ki bodo delovali v prid in dobrobit naroda, ne pa gnjavili in plačkali. Seveda se jim mora dati tudi možnost obstanka, da posameznik ne usahne v brezplodnem delu.

Razni zakoni, ki po drugih pokrajinah blagodejno vplivajo, so tu popolnoma nepoznani. O kakem licencovanju, ki je predpogoj vsaki živinoreji, tu niti govora ni. Sami na sebi slabi konji se plode na paši, ali pa pripuščajo seljak svojo slabo kobilo pod še slabšega žrebca svojega soseda. Državni žrebci so v takih krajih prav redko sejani in še ti ne odgovarjajo vsi svojemu namenu in zahtevam. Da pri takih razmerah ne more biti vidnega napredka, je umevno. Narod — Turčin, Arnaut ali Makedonec — v svojih potrebah od narave skromen, je še skromnejši napram svojemu konju. Radi tega mora tudi državna uprava poseči vmes z roko matere vzgajevalke, in če potrebno, tudi s silo pokazati narodu pot do napredka.

Mali 120—135 cm visoki konjiči, sorodni našemu bosanskemu brdskemu konju, so skrajno odporni, skromni, njih zahteve na prehrano in nego prav male. Na večini njih opaziš sledove, da tu ni nikake plemenske odbire, marveč, da se prepušča vse slučajju. Slaba prehrana in nega, v kolikor je mogoče o njej govoriti, dodata še svoj delež. Slab vrat, oster hrbet, pobiť križ, ozka prsa, sabljaste in krive noge, so hiše, ki jih najdemo prav pogosto pri teh konjih. Gosta v kite zmedena griva in rep pričata, da ju nikdar ni dirala človeška roka. Velike vrline teh konj pa so njih neumnost, vztrajnost, skromnost in zdrave noge, ki jih najdeš le pri orientalskih pasmah. Semintja naletiš tudi na deželi na boljše konje tega tipa, ki jih je zanesla usoda v hlev boljšega, razumnejšega odgajaja. Uporablja se ponajveč kot tovornjak pod samarom (tovornim sedlom) ali pa se vprezajo v čeza (dvo-kolca).

V svrhu zboljšanja teh žalostnih konjerejskih razmer, je ustanovilo poljedelsko ministrstvo tekoče leto

v Dušanovem pri Skoplju, državno ergelo (kobilarno) za arabsko pasmo, kajti ta je najprikladnejša zboljšati domače pleme, ki je orijentalnega pokolenja. Toda zavod se bori z raznimi težkočami, ki se porajajo pri slehernem početku. Predvsem ovirajo pičila gmotna sredstva pravi razmah tega zavoda. Teško najde oskrbnike, ki bi prevzeli žrebce v zasebno oskrbo, ne da bi jih izrabljali v samopašne namene ter jih upropaščali. Plemenilne postaje za čas plemenilne dobe mora vsled nezadostnih dotacij izročiti občinam v oskrbo, kjer služijo žrebci prav pogosto občinskim mogotcem in pisarjem za prevozna sredstva.

Predkratkim se je Njega Veličanstvo kralj, ki se živo zanima za našo konjerejo, ogledal ustanovo, se točno informiral o vsem ter obljubil tudi svojo pomoč.

Ureditev splošnih razmer in pa dvig izobrazbe naroda zamore tu dosti napraviti. Zemlja je plodna in prilika za razvoj celokupnega kmetijstva ne-le konjereje je dana. Vsi merodajni činitelji pa, civilne kot vojaške oblasti, ki jim je pri srcu ta še v marsičem zastajali del naše prostrane domovine, so moralno dolžni, da k temu pripomorejo.

E. br. 1903/1.

V Mariboru, 3. dec. 1926.

### Razglas.

velikega župana mariborske oblasti o prigrasitvi zasebnih žrebcev k licencovanju.

Na podstavi zakonitih predpisov o licencovanju žrebcev se razglašja, da morajo lastniki žrebcev, ki nameravajo v prihodnji plemenilni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, prijaviti te žrebce naj-pozneje do 1. januarja 1927 pri onem sreskem poglavariju v čigar okolišju je žrebec postavljen.

Pri razglasitvi žrebca, ki se izvrši pismeno ali ustmeno, se mora obenem naznaniti:

a) ime, priimek, bivališče in občina žrebčevega lastnika,

b) pasmo in rod, starost in barvo, kakor tudi kraj, v katerem stoji žrebec.

Opozarjam, da se za žrebce toplokrvnih pasem pod štirimi leti in za mrzlokrvne žrebce pod tremi leti splošno ne daje dopustilo za spuščanje.

Svoječasno bode razglasila drž. žrebčarna kje in kedaj bo pregledovala komisija prigrasjena žrebce in dajala dopustila (licence).

Pripominjam, da je razpisani rok 1. januarja 1927 skrajni rok; na pozneje došle prijave se ne bo moglo ozirati.

Veliki župan mariborske oblasti:

Dr. Pirkmajer, s. r.

Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca  
Ministarstvo PoljoPrivrede i Voda, Odo-  
ljenje za PoljoPrivredu, Br. 37.068/IV,  
10. decembra 1925. g. u Beogradu. —

[Propis.

Velikom županu mariborske oblasti

Maribor.

Ministarstvo Saobraćaja aktom svojim Br. 30398/IV. od 27. IX. t. g. dostavilo je ovome Ministarstvu sledeće:

Ministarstvu Saobraćaja čast je izvestiti to Ministarstvo, da je u novoj železničkoj tarifi deo II, koja stupa u važnost 1. oktobra o. g. uneta i odredba za rasplodnu stoku sa naročitom povlasticom i to:

#### »Odsek B-II-V. Rasplodna stoka.

1. Kao rasplodna stoka smatra se stoka odhranjenaa kao čistokrvna ili prema smišljenom ukrštanju, koja je sposobna ili će, nakon spoljne zrelosti, postati sposobna održati rasu (vlastiti soj) ili će biti u stanju, da popravi neki drugi soj, i koja se zaista upotrebiti za unapredjenje stočarstva.

2. Kao rasplodnu stoku i to: rogatu stoku, svinje, ovce, koze i konje bez razlike starosti, računa se vozarina kod predaje na vozidbu kao sporovoz najmanje za 1000 kgr. po vozarinskim stavovima razreda II.

3. Uslovi za primenu ovog načina računanja vozarine su sledeći:

a) stoka se sme nabaviti samo za stočarske svrhe u Kraljevini S.H.S.,

b) ona se mora na uputnoj stanici odvesti ili oterati u zavod (stočarsko gospodarstvo Primaoca),

c) pošiljac mora u tovarnom listu propisati, da želi primenu računanja vozarine za rasplodnu stoku, i priložiti tovarnom listu »Izjavu« prema obrascu na strani 123.

4. U uputnoj stanici treba »Izjavu« izvaditi iz tovarnog lista i priložiti je tovarnoj karti.

5. Železnica zadržava pravo, da se uveri, da li su podaci, navedeni u »Izjavi« istiniti.

Ako stoka nije bila upotrebljena za stočarske svrhe, železnica zadržava pravo, da od primaoca naknadno naplati razliku izmedju normalne i povlašćene vozarine.

6. Za pratioca važe odredba ovog odseka pod ž).

Kao što je u ovoj odredbi pomenuto, potrebno je, da se za primenjivanje ove povlastice tovarnom listu priloži izjava, koja mora biti overena od strane opštinskog suda, sreskog načelstva i sreskog veterinara.

Ministarstvu je čast zamoliti to Ministarstvo, da izvoli zajedno sa Ministrom Unutrašnjih Dela izdati potčinjenim jedinicama potrebna uputstva, kako bi se privredni krugovi mogli što pre koristiti ovom povlasticom u korist napretka našeg stočarstva.

Obrazac, koji je propisan, nalazi se u železničkoj tarifi deo II za prevoz roba itd. na strani 123 a koja se može dobiti u Ekonomnom Odelenju Generalne Direkcije Državnih Železnica.

Dostavljajući Vam u prilogu pod ./. formular na osnovu koga će se poljoprivrednici moći koristiti povlasticom prilikom transporta priplodne stoke preporučuju Vam se, da sa ovim upoznate sve policijske vlasti u poverenoj Vam oblasti i narediti da sa ovim upoznadu poljoprivrednici.

Načelnik za Odeljenja za Stočarstvo

Podpis.

## Veliki župan mariborske oblasti.

E. br. 36/3. Maribor, dne 12. avgusta 1926.  
Znižana železniška tarifa  
za plemensko živino.

Vsem sreskim poglavarjem in okrajnim zastopom marib. oblasti, Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani in Konjerejskemu društvu za marib. oblast v Ivanjokovcih.

Dostavljam Vam gornje v vednost. Sreski poglavarji naj o tem obvestijo občinske urade in živinorejske zadruge, Kmet. družba in Konj. društvo za Slovenijo pa svoje podružnice.

## Obrazec

(k odseku D—11 ž.)

## I z j a v a

N. N. .... kot živinorejec  
v .....

Podpisana živinorejska zadruga  
potrjuje, da je pošiljka niže naštetih živali gospoda

..... v .....  
za njega (njegovo gospodarstvo) (bivališče in žel. postaja (za njo) njeno gospodarstvo) v .....  
in se odpravi potom železnice na postajo .....

Označene živali so kupljene v plemenske svrhe, se odvedejo za gori imenovano stanico in se bodo resnično uporabili v živinorejskem zavodu podpisanega (zadruge).

Tek. štev.	Vrsta živali	Pasma	Spol	Barva	Starost let, mes.	Posebni znaki

Opomba: Pošiljatelj mora v tovornem listu predpisati, da želi računanje vozarine za plemensko živino.

## P o t r d i l o.

Podpisani občinski urad potrjuje, da ima gospod  
..... živinorejski zavod  
v ..... in da se bo živina, katero  
on oddaja za prevoz, uporabljala za pleme, da bo v

gori imenovani namembni postaji prevzeta in resnično uporabljena v živinoreji imenovanega.

V ..... dne ..... 192 .....

Žig.

Podpis.

(občinskega urada prejemnika.) .....

## P o t r d i l o.

Sreski poglavar v ..... je pregledal prednjo navedbo o živinorejskem gospodarstvu imenovanega, kakor tudi o svrhi, za katero se bo pošiljka uporabila in potrjuje resničnost teh navedb.

V ..... , dne ..... 192 .....

Žig.

Podpis.

(sreskega pogl. prejemnika po.) .....

## P o t r d i l o.

Podpisani sreski veterinar potrjuje na osnovi izvršenega pregleda, da je živina, ki se odda za prevoz s priloženim tovornim listom in katera je v tej »Izjavi« označena in natanko opisana plemenska živina, t. j. čistokrvna ali pa je potom križanja oplemenjena, in da je sposobna, da obdrži lastnosti pasme odnosno, da poboljša obstoječo ali da bo za to sposobna postala, ko doseže spolno zrelost.

V ..... , dne ..... 192 .....

Žig.

Podpis.

(sresk. veterinarja oddajne post.) .....

Opomba: Pošiljke, ki se pošljejo dež. kmet. korporacijam, ne rabijo potrdil občinskega in sreskega načelstva.

V nadaljno pojasnilo naj služi sledeče:

Ugodnost za plem. živino je dvojne vrste:

a) da se vozarina računa po razredu II., dočim se mora plačati za drugo živino vozarina po razredu I. Koliko je razlike med obema razredoma, se more razvideti iz sledečega primera:

razdalja	razred II.	razred I.
100 km	1680	2490
200 km	2895	4225
300 km	3985	5775
400 km	4985	7205
500 km	5985	8635 itd.

para za 100 kg.

b) da se vozarina računa najmanj za 1000 kg, dočim se mora plačati za drugo živino najmanj za 1200 kg.

Ugodnost pošiljanja po znižani tarifi brez Uverenja velja zaenkrat le za vsakovrstne kmet. korporacije. Skušal bodem doseči isto ugodnost tudi za drž. in samoupravne korporacije.

V prigribu Vam pošiljam vzorec za »Uverenje«.

Zastopnik velikega župana:

dvorni svetnik:

Dr. Staré, s. r.

Izdaja: Konjerejsko društvo za mariborsko oblast, Ivanjokvci, predstavnik: Fran Veble, živinozdravnik. — Za uredništvo odgovoren: Vekoslav Cizelj. — Tisk Mariborske tiskarne, predstavnik: Stanko Detela, ravnatelj — Vsi v Mariboru.